

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vakuutusyhtiö-
lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi vakuutusyhtiölakia, vakuutusyhdistyslakia ja ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annettua lakia siten, että vakuutusyhtiöt ja vakuutusyhdistykset voivat 21 päivän joulukuuta 2007 jälkeenkin käyttää sukupuolta vakuutusmaksuihin ja etuuksiin vaikuttavana tekijänä. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi työeläkevakuutusyhtiöistä annettua lakia. Ehdotetut muutokset perustuvat miesten ja naisten yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta tavaroiden ja palveluiden saatavuuden ja tarjonnan alalla annettuun Euroopan

unionin neuvoston direktiiviin. Direktiivin mukaan jäsenvaltio voi ennen 21 päivää joulukuuta 2007 päättää sallia sukupuolen käyttämisen vakuutuspalveluja ja niihin liittyviä rahoituspalveluja koskevien maksujen ja etuuksien laskennassa, jos sukupuoli on vakuutettavaan riskiin vaikuttava tekijä.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu, kuitenkin viimeistään 1 päivänä lokakuuta 2007.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 Nykytila	3
1.1 Lainsäädäntö	3
1.2 Käytäntö.....	4
2 Ehdotetut muutokset.....	4
3 Esityksen vaikutukset.....	5
3.1 Taloudelliset vaikutukset.....	5
3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	5
3.3 Vaikutukset eri sukupuolten kannalta	5
4 Esityksen valmistelu	6
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	7
1 Lakiehdotusten perustelut	7
1.1 Vakuutusyhtiölaki.....	7
18 luku. Erinäisiä säännöksiä.....	7
1.2 Vakuutusyhdistyslaki.....	8
16 luku. Erinäisiä säännöksiä.....	8
1.3 Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä.....	8
9 luku. Vakuutusliikkeen harjoittaminen Suomessa	8
1.4 Laki työeläkevakuutusyhtiöistä	8
2 Voimaantulo.....	8
3 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	9
LAKIEHDOTUKSET	10
vakuutusyhtiölain muuttamisesta	10
vakuutusyhdistyslain 16 luvun muuttamisesta	11
ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta.....	12
työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta.....	13
LIITE	14
RINNAKKAISTEKSTIT	14
vakuutusyhtiölain muuttamisesta	14
vakuutusyhdistyslain 16 luvun muuttamisesta	16
ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta.....	18
työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta.....	20

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Lainsäädäntö

Suomessa harjoitettavaa vakuutustoimintaa koskevat muun muassa vakuutusyhtiölaki (1062/1979), vakuutusyhdistyslaki (1250/1987), laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä (398/1995) sekä vakuutuslainsäädäntö (543/1994). Nykyinen lainsäädäntö ei estä eikä vaadi sukupuolen käyttämistä vakuutusmatemaattisena tekijänä vakuutusmaksua tai vakuutuksesta saatavaa etuutta määrätessä. Vapaaehtoisten vakuutusten vakuutusmaksusta ja sen perusteista ei ole säännöksiä laissa. Lain säännökset koskevat vakuutusyhtiön vakuutus sopimuksista aiheutuvan vastuun eli vastuuvelan määrän laskemista ja kattamista.

Lakisääteisten vakuutuslajien osalta laeissa on seuraavassa mainittuja vakuutusmaksuun vaikuttavia säännöksiä. Liikennevakuutuslain (279/1959) 18 §:n mukaan liikennevakuutusmaksut on laskettava silmällä pitäen vakuutettujen etujen turvaavuutta kuitenkin siten, että vakuutusmaksujen on oltava kohtuullisessa suhteessa vakuutuksista aiheutuviin kustannuksiin ja että vakuutusmaksut yleensä ovat suuremmat niistä vakuutuksista, joista on jouduttu suorittamaan korvausta. Tapaturmavakuutuslain (608/1948) 35 §:n mukaan vakuutusmaksun laskuperusteet on laadittava siten, että vakuutusmaksut ovat kohtuullisessa suhteessa vakuutuksista aiheutuviin kustannuksiin ottaen huomioon vakuutetun työn tapaturma- ja ammattitautiriski. Jos vakuutusmaksu tai vakuutuksen perusteella maksettavien korvausten määrä on siihen riittävän suuri, tulee myös vakuutuksenottajan oma vahinkotilasto ottaa huomioon vakuutusmaksua määrätessä. Potilasvahinkolain (585/1986) 6 §:n mukaan potilasvakuutuksen vakuutusmaksut on laskettava silmällä pitäen vakuutettujen etujen turvaavuutta ja vakuutusmaksujen on oltava kohtuullisessa suhteessa vakuutuksista aiheutuviin kustannuksiin. Ympäristövahinkovakuutuksesta annetun lain (81/1998) 8 §:n

mukaan vakuutusmaksu on määrättävä siten, että vahinkoa kärsineen etu turvataan ja maksun on oltava kohtuullisessa suhteessa vakuutuksesta aiheutuviin kustannuksiin. Lisäksi maksun määräämisessä on otettava huomioon vakuuttamisvelvollisen yhteisön laissa tarkoitetun liiketoiminnan laajuus sekä toimintaan liittyvän ympäristövahingon vaara ja muu ympäristölle aiheutuva haitta.

Miesten ja naisten yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta tavaroiden ja palvelujen saatavuuden ja tarjonnan alalla annettu Euroopan unionin neuvoston direktiivi 2004/113/EY, jäljempänä tasa-arvodirektiivi, tuli voimaan 21 päivänä joulukuuta 2004. Direktiivin 3 artiklan mukaan direktiiviä ei sovelleta työtä ja ammattia koskeviin asioihin. Direktiivin johdanto-osan 15 kappaleen mukaan direktiiviä olisi sovellettava vain yksityisiin, vapaaehtoiisiin ja työsuhteesta riippumattomiin vakuutuksiin ja eläkkeisiin. Direktiivin viides artikla käsittelee vakuutusmatemaattisia tekijöitä ja artiklan ensimmäisen alakohdan kohdan mukaan sukupuolen käyttäminen vakuutuspalveluja ja niihin liittyviä rahoituspalveluja koskevien maksujen ja etuuksien laskennassa ei saa johtaa eroihin yksilöiden maksuissa ja etuuksissa 21 päivän joulukuuta 2007 jälkeen tehdyissä uusissa sopimuksissa. Artiklan toisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat ennen 21 päivää joulukuuta 2007 päättää sallia suhteelliset erot yksilöiden maksuissa ja etuuksissa, jos sukupuolen käyttäminen on määräävä tekijä asiaankuuluvien ja tarkkojen vakuutusmatemaattisten tietojen ja tilastotietojen perusteella tehtävässä riskinarvioinnissa. Mikäli jäsenvaltio päättää ottaa tämän mahdollisuuden käyttöön, sen tulee ilmoittaa asiasta komissiolle ja varmistaa, että tarkat tiedot sukupuolen käytöstä määräävänä vakuutusmatemaattisena tekijänä kootaan, julkaisetaan ja saatetaan säännöllisesti ajan tasalle. Lisäksi jäsenvaltion tulee tarkastella päätöstään uudelleen viiden vuoden kuluttua vuonna 2012 ottamalla huomioon kertomuksen, jonka komissio laatii jäsenvaltioiden käytännöistä sukupuolen käyttämisestä maksujen ja

etuuksien laskennassa, sekä ilmoittamalla komissiolle tarkastelunsa tulokset.

Direktiivin valmisteluvaiheen aikana Suomi kannatti sukupuolen käytön sallivaa menettelyä, ja katsoi, että sukupuolen käyttämisestä vakuutustoiminnassa ei ole tarkoituksenmukaista kieltää silloin, kun sen käyttö perustuu objektiivisiin, asiallisiin ja tasarvon tavoite huomioon ottaen oikeasuhtaisiin syihin (TyVL 7/2004 vp – U 12/2004 vp).

1.2 Käytäntö

Suomessa vakuutusyhtiöt voivat Euroopan unionin vakuutusdirektiivien hinnoitteluvapauden periaatteiden mukaisesti vapaaehtoisissa vakuutuksissa määrätä vakuutustuotteiden hinnoitteluperiaatteet ja vakuutusmaksuun vaikuttavat tekijät. Vakiintuneen soveltamiskäytännön mukaan sukupuolen käyttöä vakuutusmaksun tai vakuutuksesta saatavan etuuden määrittämiseen ei pidetä miesten ja naisten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 7 §:n mukaisena sukupuoleen perustuvana syrjintänä, koska vakuutusmaksut perustuvat tilastoihin sattuneita vahingoista. Suomessa sukupuolta käytetään lähinnä vapaaehtoisten henkilövakuutusten hinnoittelussa. Sukupuoli on yksi maksutekijä henkilön iän ja terveydentilan lisäksi, koska sukupuoli vaikuttaa henkilövakuutuksilla vakuutettavien riskien todennäköisyyteen. Esimerkiksi eläke- ja henkivakuutusten osalta merkittävä vakuutusmaksuun vaikuttava tekijä on kuolevuus ja elinajan odote. Tilastokeskuksen vuoden 2005 kuolleisuus- ja eloonjäämistilaston mukaan vastasyntyneen elinajanodote miehillä on 75,5 vuotta ja naisilla 82,3 vuotta. Tämän tilaston mukaan 100 000 elävänä syntyneestä miehestä on 50 vuoden kuluttua kuollut 6734 ja naisista 3221. Edelleen 50-vuotiaan miehen elinajanodote on 28,4 vuotta ja naisen 34,0 vuotta.

Naisten tapaturma- ja henkivakuutusmaksut ovatkin huomattavasti halvemmat kuin miesten maksut. Kuoleman varalta otetuissa henkivakuutuksissa naisten maksu on yleensä saman suuruinen kuin seitsemän vuotta nuoremalla miehellä. Miesten tapaturmavakuutusmaksut ovat noin kolme kertaa kalliimpia

kuin naisten maksut.

Miehet puolestaan pääsevät halvemmilla maksuilla sairauskuluvakuutuksissa. Syynä on se, että miehet hakevat vähemmän sairauskulukorvauksia. Sekä suomalaiset että eurooppalaiset sairausvakuutusilastot osoittavat, että naisten vakuutusten korvauskulut ovat keskimäärin 40 prosenttia suuremmat kuin miehillä. Miesten eläkevakuutusmaksut puolestaan ovat pienemmät kuin naisten maksut, koska miehet kuolevat naisia nuorempana ja ehtivät siten olla eläkkeellä lyhyemmän aikaa kuin naiset.

2 Ehdotetut muutokset

Vakuutusyhtiölakia, vakuutusyhdistyslakia ja ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vakuutusyhtiöt ja vakuutusyhdistykset voivat 21 päivän joulukuuta 2007 jälkeenkin käyttää sukupuolta vakuutusmatemaattisena tekijänä vakuutusmaksua tai vakuutuksesta saatavaa etuutta laskettaessa, mikäli sukupuolen käyttäminen on vaikuttava tekijä vakuutettavaa riskiä arvioitaessa. Tällaisessa tilanteessa suhteelliset erot sukupuolten välisissä vakuutusmaksuissa tai vakuutuksessa saatavassa etuudessa olisivat sallittuja. Sukupuolen käyttö tulisi perustella tarkkojen asiaankuuluvien vakuutusmatemaattisten ja tilastotietojen perusteella tehtävässä riskinarvioinnissa. Vakuutusyhtiön tulisi julkistaa sekä säännöllisin väliajoin suorittaa kyseinen riskinarviointi uudelleen. Riskinarviointi tulisi toimittaa Vakuutusvalvontavirastolle, ja siitä tulisi ilmetä, millä tavalla sukupuoli vaikuttaa kyseessä olevaan vakuutettavaan riskiin ja mikä on sukupuolten välinen suhteellinen ero vakuutettavassa riskissä. Vakuutusvalvontaviraston tulisi julkistaa, missä vakuutuslajeissa ja mitkä vakuutusyhtiöt käyttävät sukupuolta vakuutusmaksun tai vakuutuksesta saatavan etuuden laskentatekijänä. Vakuutusvalvontaviraston tehtäviin kuluisi sille toimitetun riskinarvioinnin perusteella arvioida, onko sukupuoli vaikuttava tekijä vakuutettavaa riskiä arvioitaessa.

Naisten ja miesten erilaisissa vakuutusmaksuissa ei ole kysymys miesten ja naisten asettamisesta eriarvoiseen asemaan sukupuolen perusteella vaan siitä, että vakuutusmak-

sut perustuvat tilastoihin sattuneista vahingoista ja kuolemantapauksista. Henki- ja eläkevakuutuksiin liittyen syy miesten ja naisten erilaiseen elinajanodotteeseen voi olla biologinen, mutta myös esimerkiksi elintavat vaikuttavat eliniän pituuteen. Vakuutusalan kannalta ongelmallista on, että tällä hetkellä ei riittävän tarkasti tiedetä, missä määrin syyt ovat biologiset ja missä määrin ja millä tavalla elinajanodotteeseen vaikuttavat elintavat. Lisäksi, mikäli elintava olisi otettava huomioon vakuutustoiminnassa, jouduttaisiin ratkaisemaan muun muassa yksityisyyden suojaan liittyviä, annettujen tietojen luotettavuutta sekä elintapojen muuttumisen seuraamista koskevia kysymyksiä. Näin ollen niissä vakuutuksissa, joissa tilastojen perustella sukupuolella on merkitystä vakuutettavaa riskiä arvioitaessa, sukupuolta tulisi voida käyttää tekijänä vakuutusmaksua ja etuuksia laskettaessa niissäkin tilanteissa, joissa sukupuoli kattaa muita, vaikeammin mitattavia kriteerejä.

Jos sukupuolta ei enää saisi käyttää vakuutusten hinnoittelutekijänä, johtaisi tämä henkilövakuutusten huomattaviin hinnan muutoksiin. On mahdollista, että uudet sukupuolineutraalit maksut asettuisivat korkeammalle tasolle kuin olemassa olevat naisten ja miesten keskimääräiset maksut. Tämä olisi seurauksena vakuuttamisriskin kasvamisesta ja mahdollisesta vakuutuksenottajien valikoitumisesta. Maksujen nousu kohdistuisi erityisesti niihin vakuutuksenottajiin, joiden vahinkoriski on pieni. Esimerkiksi naisten tapaturma- ja henkivakuutusmaksut nousisivat merkittävästi. Jos erisuuruisen riskin omaavilla vakuutuksenottajilla olisi sama maksu, voi tämä johtaa siihen, että pieniriskisemmät vakuutuksenottajat luopuvat vakuutuksestaan. Tällöin vakuutettujen keskimääräinen riskitaso ja siten myös maksut nousisivat.

Ehdotuksella on tarkoitus säädellä Suomen vakuutusmarkkinoilla tapahtuvaa vakuutus toimintaa riippumatta siitä, onko kysymys kotimaisesta vai ulkomaisesta vakuutuksenantajasta. Tällöin vakuutusyhtiöiden ja vakuutusyhdistysten tulisi Suomessa tapahtuvan vakuutustoiminnan osalta perustella sukupuolen käyttöä vakuutusmatemaattisena tekijänä. Muualla kuin Suomessa tapahtuvan vakuutustoiminnan osalta suomalaisten va-

kuutusyhtiöiden ei tarvitsisi Suomen lain mukaan perustella sukupuolen käyttöä vakuutusmatemaattisena tekijänä, vaan tältä osin vakuutusyhtiöt noudattaisivat kohde maan säädöksiä sukupuolen käytöstä. Sukupuolen käyttöä vakuutusmatemaattisena tekijänä säätelisi siten riskin sijaintivaltion vakuutustoimintaa koskevat säädökset.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Vakuutusyhtiöiden nykyinen käytäntö sukupuolen käyttämiselle vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa jatkuisi siltä osin, kuin vakuutusyhtiö osoittaa sukupuolen olevan vaikuttava tekijä vakuutettavaa riskiä arvioitaessa. Tämä osoitettaisiin Vakuutusvalvontavirastolle toimitettavassa riskinarvioinnissa. Riskinarviointi tulisi lisäksi suorittaa uudelleen vähintään viiden vuoden välein. Vakuutusyhtiöille tämä merkitsee lisäkustannuksia uusien tilastojen tuottamisesta. Lisäkustannusten arvioidaan jäävän määrältään vähäisiksi.

3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Vakuutusvalvontaviraston työmäärä lisääntyisi sen myötä, että Vakuutusvalvontaviraston tulisi tutkia sille toimitetut riskinarvioinnit. Vakuutusvalvontaviraston lisääntyvän työmäärän arvioidaan jäävän kohtuulliseksi.

3.3 Vaikutukset eri sukupuolten kannalta

Välittömiä vaikutuksia sukupuolten välisiin vakuutusmaksuihin tai vakuutuksista saataviin etuuksiin ei ole odotettavissa. Uutta lakia sovelletaan uusiin vakuutus sopimuksiin, joiden osalta vakuutusyhtiön tulee perustella erot sukupuolten välisissä vakuutusmaksuis sa ja -etuuksissa. Käytännössä vanhojenkin vakuutus sopimusten mukaisten vakuutusmaksujen ja -etuuksien erot sukupuolten välillä vastaavat tilastojen perusteella havaittua eroa vakuutettavassa riskissä. Siten esimerkiksi miesten henkivakuutusmaksut ovat naisten vastaavia vakuutusmaksuja korke-

ammat, koska miesten kuolevuus on naisten kuolevuutta suurempi. Samasta syystä eläkevakuutuksissa sen sijaan miesten vakuutusmaksut ovat naisten vastaavia vakuutusmaksuja pienemmät.

On todennäköistä, että uuden lain voimaantulon jälkeen tehdyt vakuutus sopimukset eivät sisällöltään eroa ennen lain voimaantuloa tehdyistä vakuutus sopimuksista uudesta laista johtuvista syistä. Nykyisissä vakuutus tuotteissa olevat erot sukupuolten välillä vakuutusyhtiön tulee kuitenkin vastaisuudessa perustella laissa esitetyllä tavalla. Mahdollista on, että vakuutusyhtiön suorittamassa riskinarvioinnista käy ilmi, että sukupuolten välinen ero vakuutusmaksussa tai -etuudessa ei vastaa vakuutettavassa riskissä havaittua suhteellista eroa. Tällaisessa tapauksessa voimassa olevat ja uuden lain voimaantulon jälkeen tehdyt vakuutus sopimukset eroaisivat toisistaan. Vanhoja vakuutus sopimuksia ei kuitenkaan voi uuden lain perusteella muuttaa.

Esityksen johdosta vakuutus tuotteiden läpinäkyvyys sukupuoleen liittyvien tekijöiden osalta lisääntyisi, koska vakuutusyhtiöiden

tulisi julkistaa, mikä merkitys sukupuolella on vakuutusmatemaattisena tekijänä. Koska sukupuolen käyttöä vakuutuksissa seurataan säännöllisesti, on mahdollista, että peruste sukupuolen käytölle joissain vakuutuksissa muuttuu tai poistuu kokonaan.

4 Esityksen valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä virkatyönä. Valmistelun yhteydessä on kuultu Vakuutusvalvontavirastoa ja Finanssialan Keskusliitto ry:tä.

Esitysluonnoksesta on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, Vakuutusvalvontavirastolta, Finanssialan Keskusliitto ry:ltä, Liikennevakuutuskeskukselta, Lähivakuutusryhmän keskusliitto ry:ltä, Potilasvakuutuskeskukselta, Tapaturmavakuutuslaitosten liitolta, Työeläkevakuuttajat TELA ry:ltä, Ympäristövakuutuskeskukselta, sosiaali- ja terveysministeriön tasa-arvoyksiköltä sekä tasa-arvovaltuutetulta. Lausunnoissa esille tuodut seikat on esityksessä otettu huomioon tarpeellisilta osin.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut**1.1 Vakuutusyhtiölaki**

18 luku. Erinäisiä säännöksiä

6 d §. Lukuun ehdotetaan lisättäväksi lailla 74/1998 kumotun 6 d §:n tilalle uusi 6 d §, jossa säädettäisiin vakuutusyhtiön oikeudesta käyttää sukupuolta vakuutusmaksun tai etuuden laskemisessa.

Pykälän 1 momentin mukaan vakuutusyhtiö saisi käyttää sukupuolta vakuutusmaksun tai vakuutuksesta saatavan etuuden laskemisessa vain, jos yhtiö voi osoittaa sukupuolen olevan vakuutettavaan riskiin vaikuttava tekijä vakuututtavaa riskiä arvioitaessa. Tällöin riskinarviointiin perustuvat suhteelliset erot sukupuolten välillä olisivat sallittuja. Vaikuttavalla tekijällä tarkoitetaan sitä, että riskinarvioinnissa on havaittavissa sellainen ero sukupuolten välillä vakuutustapahtuman esiintymistiheydessä tai vahingon suuruudessa, jonka perusteella sukupuolesta riippumattoman vakuutusmaksun tai vakuutuksesta saatavan etuuden laskenta ei ole riskiteoreettisesti perusteltua. Suhteellisella eroilla tarkoitetaan sitä, että sukupuolten välinen ero vakuutusmaksussa tai vakuutuksesta saatavassa etuudessa tulee vastata sukupuolten välistä eroa vakuutustapahtumien esiintymistiheydessä tai vahingon suuruudessa. Selkeää numeerista tulkintaa vaikuttavalle tekijälle tai suhteelliselle erolle on vakuutusmatemaattisessa mielessä vaikea asettaa. Tältä osin ratkaisu jää tapauskohtaiseen harkintaan.

Pykälän 2 momentin mukaan riskinarviointi tulee suorittaa asiaankuuluvien ja vakuutettavaa riskiä luotettavasti kuvaavien tilastotietojen perusteella. Se voi perustua joko vakuutusyhtiön omasta vakuutuskannasta suoritettavan riskinarviointiin tai yleisesti saatavilla olevaan tilastoon. Mikäli riskinarviointi perustuu vakuutusyhtiön omaan vakuutuskantaan, sen tulee olla riittävän laaja luotettavan riskinarvioinnin tekemiseksi. Huomiioon otettavia asioita ovat havaintojen lukumäärä sekä havaintojakson pituus. Siten va-

kuutuskannasta tehtävän riskinarvioinnin luotettavuutta voidaan lisätä havaintojakson pituutta ja havaintojen lukumäärää kasvattamalla. Selkeiden numeeristen rajojen asettaminen luotettavuudelle ei ole tarkoituksenmukaista, vaan luotettavuuden arviointi tehdään tapauskohtaisesti.

Esimerkiksi elämänvara- ja kuolemanvaravakuutuksissa sukupuoli on vakuutusmaksuun tai vakuutuksesta saatavaan etuuteen vaikuttava tekijä, koska sukupuolten välisessä elinajanodotteessa on havaittavissa selkeä ero. Käytännössä yhtiöt voisivat näissä vakuutuksissa perustella sukupuolen käyttöä vakuutusmatemaattisen tekijänä tilastokeskuksen väestötilastoja hyväksi käyttäen.

Muiden vakuutuslajien osalta, esimerkiksi sairauskuluvakuutusten sekä yksityisten tapaturma-, liikenne- ja autovakuutusten osalta vakuutusyhtiöt voisivat perustella sukupuolen käytön esimerkiksi käyttäen omaan vakuutuskantaansa perustuvaa riskinarviointia. Toinen vaihtoehto on, että vakuutusyhtiöt yhdessä muodostavat omista vakuutuskannoistaan yhteisen tilastoaineiston, jonka perusteella riskinarviointi suoritetaan. Euroopan yhteisöjen komission asetus N:o 358/2003, niin sanottu ryhmäpoikkeusasetus, sallii vakuutusyrityksille tämäntyyppisen tilastollisen yhteistyön.

Pykälän 3 momentissa säädetään riskinarvioinnin jakautumisesta tilasto- ja analyysiosaan sekä yhteenveto-osaan.

6 e §. Uuden 6 e §:n 1 momentin mukaan 6 d §:ssä tarkoitettu riskinarviointi tulisi toimittaa Vakuutusvalvontavirastolle. Vakuutusvalvontaviraston tehtäviin kuuluisi valvoa, että sukupuolen käyttö vakuutusmatemaattisena tekijänä täyttää 6 d §:n vaatimukset. Koska selkeitä numeerisia määritelmiä on vaikea asettaa esimerkiksi sille, mikä katsotaan vaikuttavaksi tekijäksi tai millainen on luotettava tilasto, tämän tulkinnan valvonta jää Vakuutusvalvontaviraston tehtäväksi. Mikäli Vakuutusvalvontavirasto katsoo, että riskinarviointi ei täytä 6 d §:n edellytyksiä ja niistä johtuvia hinnoitteluun ja etuuden laskentaan liittyviä vaatimuksia, Vakuutusval-

vontavirasto voi vakuutusyhtiölain valvontavaltuuksien nojalla esimerkiksi kieltää vakuutusyhtiöltä kyseessä olevien tuotteiden myynnin ja markkinoinnin.

Pykälän 2 momentin mukaan riskinarvioinnin yhteenveto-osa olisi julkinen ja vakuutusyhtiön tulisi julkistaa se Internet verkkosivuilla ja sen tulisi olla saatavilla yhtiöstä. Yhteenveto-osan tulisi sisältää tiedot, joiden perusteella olisi havaittavissa sukupuolen merkitys vakuutusmatemaattisen tekijänä. Sen sijaan tilasto- ja analyysiosa olisi vain yhtiön ja Vakuutusvalvontaviraston tiedossa, koska se voi sisältää sellaista yksityiskohtaista tietoa vakuutusyhtiön vakuutuskannasta, että sen voidaan katsoa kuuluvan liikesalaisuuden piiriin.

6 f §. Uuden 6 f §:n 1 momentin mukaan Vakuutusvalvontavirastolle asetettaisiin velvollisuus julkistaa, missä vakuutuslajeissa vakuutusyhtiöt käyttävät sukupuolta vakuutusmatemaattisen tekijänä. Säännös on seurausta tasa-arvodirektiivin julkisuusperiaatteesta.

Riskinarvioinnin sisällöstä laissa säädettäisiin vain sen jakautumisesta tilasto- ja analyysiosaan ja yhteenveto-osaan, joista yhteenveto-osa on julkinen. Vakuutusyhtiöiden Vakuutusvalvontavirastolle toimittamien riskinarviointien tulkinnan kannalta on tarkoituksenmukaista, että ne olisivat tietosisällöltään ja esittämistavaltaan mahdollisimman yhdenmukaisia ja että ne sisältäisivät kaikki tarpeelliset tiedot. Koska tiedot tulisi julkistaa ennen vakuutus tuotteiden tarjontaa, on Vakuutusvalvontavirastolle varattava riittävä aika riskinarviointien tulkintaan. Tarvittaessa Vakuutusvalvontavirasto voisi siten pykälän 2 momentin nojalla antaa tarkempia säännöksiä riskinarvioinnissa esitettävistä tiedoista, niiden esittämistavasta ja toimittamisesta virastolle.

Pykälän 3 momentissa säädetään Vakuutusvalvontaviraston oikeudesta vaatia vakuutusyritystä toimittamaan uusi riskinarviointi. Tällainen tilanne voisi olla esimerkiksi vakuutusyrityksen sulautuminen, jakautuminen tai vakuutuskannan siirto toiseen vakuutusyritykseen. Myös sukupuolen käytön perusteissa saattaa ilmetä sellainen muutos, että on syytä vaatia vakuutusyrityksiä toimittamaan uudet riskinarvioinnit.

1.2 Vakuutusyhdistyslaki

16 luku. Erinäisiä säännöksiä

14—16 §. Lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 14—16 §, jotka vastaavat sisällöltään vakuutusyhtiölain 18 luvun 6 d—6 f §:ää. Perustelujen osalta viitataan vakuutusyhtiölain edellä mainittujen säännösten perusteluihin.

1.3 Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä

9 luku. Vakuutusliikkeen harjoittaminen Suomessa

63 b—63 d §. Sukupuolen käyttäminen vakuutuksessa ja riskinarviointi, riskinarvioinnin toimittaminen Vakuutusvalvontavirastolle ja julkistaminen ja Vakuutusvalvontaviraston toimivaltuudet. Lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 63 b—64 d §, jotka vastaavat sisällöltään vakuutusyhtiölain 18 luvun 6 d—6 f §:ää ja vakuutusyhdistyslain 16 luvun 14—16 §:ää. Perustelujen osalta viitataan vakuutusyhtiölain edellä mainittujen säännösten perusteluihin.

1.4 Laki työeläkevakuutusyhtiöistä

1 §. Työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain mukaan vakuutusyhtiölain säännökset henkivakuutuksesta ja henkivakuutusliikettä harjoittavasta vakuutusyhtiöstä koskevat myös työeläkevakuutusyhtiötä, ellei kyseessä laissa toisin säädetä.

Pykälän 3 momentissa luetellaan ne vakuutusyhtiölain säännökset, joita ei sovelleta työeläkevakuutusyhtiöihin. Momentin lueteloon ehdotetaan lisättäväksi ehdotetut vakuutusyhtiölain 18 luvun 6 d—6 f §, koska tasa-arvodirektiiviä ei sovelleta työeläkevakuutusyhtiöihin.

2 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu, kuitenkin viimeistään 1 päivänä lokakuuta 2007. Tasa-arvodirektiivin 5 artiklan mukaan päätös sukupuolen käytön sallivasta menettelystä on jäsenvaltioissa tehtävä ennen 21 päivää joulukuuta 2007. Jotta

vakuutusyhtiöille ja –yhdistyksille jää riittävä aika sopeutua uuden lain vaatimuksiin eli tarvittavien riskinarviointien suorittamiseen ja Vakuutusvalvontavirastolle arviointien tulkittamiseen, lakien tulisi olla mahdollisuuksien mukaan voimassa viimeistään 1 päivänä lokakuuta 2007.

3 Suhde perustuslakiin ja sääätämishjärjestys

Ehdotetut säännökset ovat merkityksellisiä perustuslain 6 §:ssä tarkoitetun yhdenvertaisuuden kannalta. Perustuslain 6 §:n 1 momentin mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Perustuslain 6 §:n 2 momentin mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Perustuslakivaliokunnan käytännössä on katsottu, ettei yhdenvertaisuusperiaatteesta voi johtua tiukkoja rajoja lainsäätäjän harkinnalle pyrittäessä kulloisenkin yhteiskuntakehityksen vaatimaan sääntelyyn (PeVL 18/2006 vp, PeVL 1/2006 vp, PeVL 8/2003 vp, PeVL 65/2002 vp). Perustuslain säännös ei kiellä kaikkea erontekoa ihmisten välillä, vaikka erottelu perustuisi syrjintäsäännöksessä nimenomaan mainittuun syyhyn. Olennaista valiokunnan kannanottojen mukaan on, voidaanko erottelu perustella perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävällä tavalla ja että erottelu ei ole mielivaltaista.

Suomessa vakuutusyhtiöt voivat Euroopan unionin vakuutusdirektiivien hinnoitteluvapauden periaatteiden mukaisesti vapaaehtoisissa vakuutuksissa määrätä vakuutustuotteiden hinnoitteluperiaatteet ja vakuutusmaksuun vaikuttavat tekijät. Suomessa sukupuolta käytetään esimerkiksi vapaaehtoisten henki- ja eläkevakuutusten hinnoittelussa. Sukupuoli on yksi maksutekijä henkilön iän ja terveydentilan lisäksi, koska sukupuoli vaikuttaa henkilövakuutuksilla vakuutettavien

riskien todennäköisyyteen. Tilastokeskuksen vuoden 2005 kuolleisuus- ja eloonjäämistilaston mukaan vastasyntyneen elinajanodote miehillä on 75,5 vuotta ja naisilla 82,3 vuotta. Erilainen elinajanodote on yksi tilastollisesti merkittävistä sukupuoliominaisuuksista. Tästä sukupuoliominaisuudesta johtuvan riskin erilaisuuden on voitava heijastua myös vakuutusmaksuihin ja etuuksiin. Eri ihmisryhmien välinen oikeudenmukaisuus edellyttää, että vähempiriskilliseen ryhmään kuuluvat eivät joudu kustantamaan korkeampaan riskiryhmään kuuluvien vakuutusturvaa korkeampien vakuutusmaksujen muodossa. Siten esimerkiksi miesten henkivakuutusmaksut voivat olla naisten vastaavia vakuutusmaksuja korkeammat, koska miesten kuolevuus on naisten kuolevuutta suurempi. Samasta syystä eläkevakuutuksissa sen sijaan miesten vakuutusmaksut voivat olla naisten vastaavia vakuutusmaksuja pienemmät. Hallitus katsoo, että sukupuoleen perustuvan erilaisen elinajanodotteen käyttäminen yhtenä tekijänä vakuutusmaksua tai vakuutuksesta saatavaa etuutta laskettaessa on Suomen perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävä seikka.

Ehdotettu säännöstö muuttaa vallitsevaa käytäntöä siten, että sukupuolella ei voida perustella mitä tahansa eroja vakuutusmaksuissa ja etuuksissa. Miesten ja naisten maksuissa ja etuuksissa voidaan ehdotuksen mukaan hyväksyä vain sellaisia suhteellisia eroavuuksia, kuin mitä vakuutusyhtiöiltä vaadittava riskinarviointi osoittaa. Sukupuolen käyttäminen vakuutusmaksujen ja etuuksien määräytymisessä ei siis perustu mielivaltaan, vaan tilastollisesti todennettavaan elinajanodotteeseen.

Hallitus katsoo, että esitykseen sisältyvät lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämishjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**vakuutusyhtiölain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 28 päivänä joulukuuta 1979 annetun vakuutusyhtiölain (1062/1979) 18 lukuun siitä lailla 74/1998 kumotun 6 d §:n tilalle uusi 6 d § sekä uusi 6 e ja 6 f § seuraavasti:

18 luku

Erinäisiä säännöksiä

6 d §

Sukupuolen käyttäminen vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa ja siihen perustuvat suhteelliset erot vakuutusmaksuissa tai vakuutuksesta saatavissa etuuksissa ovat sallittuja vain, jos sukupuoli on vaikuttava tekijä vakuutusmatemaattisten tietojen ja tilastotietojen perusteella tehtävässä riskinarvioinnissa.

Riskinarviointi voi perustua vakuutusyhtiön omaan vakuutuskantaan, vakuutusyhtiöiden tai vakuutusyhdistysten vakuutuskannoista muodostettuun yhteiseen tilastoaineistoon taikka yleiseen vakuutettavaa riskiä kuvaavaan luotettavaan tilastoon. Jos riskinarviointi perustuu vakuutusyhtiön omaan vakuutuskantaan, vakuutuskannan tulee olla riittävän laaja luotettavan riskinarvioinnin tekemiseksi.

Riskinarvioinnissa tulee olla tilasto- ja analyysiosa sekä yhteenveto-osa. Riskinarvioinnista tulee ilmetä, miten sukupuoli vaikuttaa vakuutettavaan riskiin ja mikä on sukupuolten välinen suhteellinen ero vakuutettavassa riskissä. Riskinarvioinnin yhteenveto-osassa tulee olla tiedot, joiden perusteella voidaan havaita sukupuolen merkitys vakuutusmatemaattisena tekijänä.

6 e §

Jos vakuutusyhtiö käyttää sukupuolta vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien

etuuksien laskennassa, sen tulee toimittaa Vakuutusvalvontavirastolle 6 d §:ssä tarkoitettu riskinarviointi ennen kyseessä olevien vakuustuotteiden tarjoamista.

Vakuutusyhtiön tulee julkistaa riskinarvioinnin yhteenveto-osa Internet-verkkosivulla ja sen on oltava saatavilla vakuutusyhtiöstä. Vakuutusyhtiön tulee säännöllisesti vähintään viiden vuoden välein tehdä riskinarviointi uudelleen ja toimittaa se Vakuutusvalvontavirastolle sekä julkistaa sen yhteenveto-osa.

6 f §

Vakuutusvalvontaviraston tulee julkistaa, missä vakuutuslajeissa vakuutusyhtiöt käyttävät sukupuolta vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa.

Vakuutusvalvontavirasto voi tarvittaessa antaa määräyksiä 6 d §:ssä tarkoitetussa riskinarvioinnissa esitettävistä tiedoista, niiden esittämistavasta ja toimittamisesta virastolle.

Jos 6 e §:ssä tarkoitettu viiden vuoden määräaika katsotaan liian pitkäksi tai tilanteen voidaan muutoin katsoa vaativan sitä, Vakuutusvalvontavirasto voi velvoittaa vakuutusyhtiötä toimittamaan uuden riskinarvioinnin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2007.

Tätä lakia sovelletaan vakuutussopimuksiin, jotka tehdään 22 päivänä joulukuuta 2007 tai sen jälkeen.

2.

Laki**vakuutusyhdistyslain 16 luvun muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 31 päivänä joulukuuta 1987 annetun vakuutusyhdistyslain (1250/1987) 16 lukuun uusi 14—16 § seuraavasti:

16 luku

Erinäisiä säännöksiä

14 §

Sukupuolen käyttäminen vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa ja siihen perustuvat suhteelliset erot vakuutusmaksuissa tai vakuutuksesta saatavissa etuuksissa ovat sallittua vain, jos sukupuoli on vaikuttava tekijä vakuutusmatemaattisten tietojen ja tilastotietojen perusteella tehtävässä riskinarvioinnissa.

Riskinarviointi voi perustua vakuutusyhdistyksen omaan vakuutuskantaan, vakuutusyhtiöiden tai vakuutusyhdistysten vakuutuskannoista muodostettuun yhteiseen tilastoaineistoon taikka yleiseen vakuutettavaa riskiä kuvaavaan luotettavaan tilastoon. Jos riskinarviointi perustuu vakuutusyhdistyksen omaan vakuutuskantaan, vakuutuskannan tulee olla riittävän laaja luotettavan riskinarvioinnin tekemiseksi.

Riskinarvioinnissa tulee olla tilasto- ja analyysiosa sekä yhteenveto-osa. Riskinarvioinnista tulee ilmetä, miten sukupuoli vaikuttaa vakuutettavaan riskiin ja mikä on sukupuolten välinen suhteellinen ero vakuutettavassa riskissä. Riskinarvioinnin yhteenveto-osassa tulee olla tiedot, joiden perusteella voidaan havaita sukupuolen merkitys vakuutusmatemaattisena tekijänä.

15 §

Jos vakuutusyhdistys käyttää sukupuolta vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavi-

en etuuksien laskennassa, sen tulee toimittaa Vakuutusvalvontavirastolle 14 §:ssä tarkoitettu riskinarviointi ennen kyseessä olevien vakuustuotteiden tarjoamista.

Vakuutusyhdistyksen tulee julkistaa riskinarvioinnin yhteenveto-osa Internet-verkkosivulla ja sen on oltava saatavilla vakuutusyhdistyksestä. Vakuutusyhdistyksen tulee säännöllisesti vähintään viiden vuoden välein tehdä riskinarviointi uudelleen ja toimittaa se Vakuutusvalvontavirastolle sekä julkistaa sen yhteenveto-osa.

16 §

Vakuutusvalvontaviraston tulee julkistaa, missä vakuutuslajeissa vakuutusyhdistykset käyttävät sukupuolta vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa.

Vakuutusvalvontavirasto voi tarvittaessa antaa määräyksiä 14 §:ssä tarkoitettussa riskinarvioinnissa esitettävistä tiedoista, niiden esittämistavasta ja toimittamisesta virastolle.

Jos 15 §:ssä tarkoitettu viiden vuoden määräaika katsotaan liian pitkäksi tai tilanteen voidaan muutoin katsoa vaativan sitä, Vakuutusvalvontavirasto voi velvoittaa vakuutusyhdistyksen toimittamaan uuden riskinarvioinnin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2007.

Tätä lakia sovelletaan vakuutussopimuksiin, jotka tehdään 22 päivänä joulukuuta 2007 tai sen jälkeen.

3.

Laki**ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään ulkomaisista vakuutusyhtiöistä 17 päivänä maaliskuuta 1995 annettuun lakiin (398/1995) uusi 63 b—63 d § seuraavasti:

9 luku

**Vakuutusliikkeen harjoittaminen
Suomessa**

63 b §

*Sukupuolen käyttäminen vakuutuksessa ja
riskinarviointi*

Sukupuolen käyttäminen vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa ja siihen perustuvat suhteelliset erot vakuutusmaksuissa tai vakuutuksesta saatavissa etuuksissa ovat sallittua vain, jos sukupuoli on vaikuttava tekijä vakuutusmatemaattisten tietojen ja tilastotietojen perusteella tehtävässä riskinarvioinnissa.

Riskinarviointi voi perustua ulkomaisen vakuutusyhtiön omaan vakuutuskantaan, ulkomaisten ja suomalaisten vakuutusyhtiöiden tai vakuutusyhdistysten vakuutuskannoista muodostettuun yhteiseen tilastoaineistoon taikka yleiseen vakuutettavaa riskiä kuvaavaan luotettavaan tilastoon. Jos riskinarviointi perustuu ulkomaisen vakuutusyhtiön omaan vakuutuskantaan, vakuutuskannan tulee olla riittävän laaja luotettavan riskinarvioinnin tekemiseksi.

Riskinarvioinnissa tulee olla tilasto- ja analyysiosan sekä yhteenveto-osan. Riskinarvioinnista tulee ilmetä, miten sukupuoli vaikuttaa kyseessä olevaan vakuutettavaan riskiin ja mikä on sukupuolten välinen suhteellinen ero vakuutettavassa riskissä. Riskinarvioinnin yhteenveto-osassa tulee olla tiedot, joiden perusteella voidaan havaita sukupuolen merkitys vakuutusmatemaattisena tekijänä.

63 c §

Riskinarvioinnin toimittaminen Vakuutusvalvontavirastolle ja julkistaminen

Jos ulkomainen vakuutusyhtiö käyttää sukupuolta vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa, sen tulee toimittaa Vakuutusvalvontavirastolle 63 b §:ssä tarkoitettu riskinarviointi ennen kyseessä olevien vakuustuotteiden tarjoamista.

Ulkomaisen vakuutusyhtiön tulee julkistaa riskinarvioinnin yhteenveto-osa Internet-verkkosivulla ja sen on oltava saatavilla vakuutusyhtiöstä. Ulkomaisen vakuutusyhtiön tulee säännöllisesti vähintään viiden vuoden välein tehdä riskinarviointi uudelleen ja toimittaa se Vakuutusvalvontavirastolle sekä julkistaa sen yhteenveto-osa.

63 d §

Vakuutusvalvontaviraston toimivaltuudet

Vakuutusvalvontaviraston tulee julkistaa, missä vakuutuslajeissa ulkomaiset vakuutusyhtiöt käyttävät sukupuolta vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa.

Vakuutusvalvontavirasto voi tarvittaessa antaa määräyksiä 63 b §:ssä tarkoitettussa riskinarvioinnissa esitettävistä tiedoista, niiden esittämistavasta ja toimittamisesta virastolle.

Jos 63 c §:ssä tarkoitettu viiden vuoden määräaika katsotaan liian pitkäksi tai tilanteen voidaan muutoin katsoa vaativan sitä, Vakuutusvalvontavirasto voi velvoittaa ul-

komaista vakuutusyhtiötä toimittamaan uuden riskinarvioinnin.

Tätä lakia sovelletaan vakuutussopimuksiin, jotka tehdään 22 päivänä joulukuuta 2007 tai sen jälkeen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2007.

4.

Laki

työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työeläkevakuutusyhtiöistä 25 päivänä huhtikuuta 1997 annetun lain (354/1997) 1 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1125/2006, seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Työeläkevakuutusyhtiöön ei kuitenkaan sovelleta vakuutusyhtiölain 1 luvun 3, 3 a ja 4 a §:ää, 2 luvun 1 a §:n 2 momenttia, 2 §:n 1, 2 ja 5 momenttia, 2 a §:ää, 4 §:n 1 momentin 3 kohtaa ja 5 §:n 1, 2 ja 4 momenttia, 2 a lukua, 3 luvun 1 §:n 1 momenttia, 1 a, 3, 4 ja 7 §:ää, 7 luvun 1 a §:n 2 momenttia, 2, 3, 3 a ja 5 §:ää, 7 §:n 1, 3 ja 4 momenttia, 10 luvun 2 §:n 1—6 momenttia, 3 §:n 2 ja 4—11 momenttia, 3 a, 3 b, 3 d, 4 d ja 7 §:ää, 11 luvun

1 ja 6—14 §:ää, 12 luvun 1 §:n 2 momenttia ja 4 ja 5 §:ää, 13 lukua, 14 luvun 1 §:n 2 momenttia, 4 §:n 2 momenttia, 4 a, 5 b, 6 ja 7 §:ää, 14 a luvun 7 §:n 4 momenttia ja 8 §:ää, 15 luvun 25 §:n 3 momenttia, 26 ja 27 §:ää ja 34 §:n 2 momenttia, 16 luvun 13 §:n 4 momenttia, 16 a luvun 9 §:n 4 momenttia sekä 10 ja 13—15 §:ää, 16 b luvun 4 §:n 3 momenttia eikä 18 luvun 6 d—6 f §:ää ja 9 §:n 2 momenttia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2007.

Helsingissä 25 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Liisa Hyssälä*

1.

Laki**vakuutusyhtiölain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 28 päivänä joulukuuta 1979 annetun vakuutusyhtiölain (1062/1979) 18 lukuun siitä
lailla 74/1998 kumotun 6 d §:n tilalle uusi 6 d § sekä uusi 6 e ja 6 f § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

18 luku

Erinäisiä säännöksiä

6 d §

Sukupuolen käyttäminen vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa ja siihen perustuvat suhteelliset erot vakuutusmaksuissa tai vakuutuksesta saatavissa etuuksissa ovat sallittuja vain, jos sukupuoli on vaikuttava tekijä vakuutusmatemaattisten tietojen ja tilastotietojen perusteella tehtävässä riskinarvioinnissa.

Riskinarviointi voi perustua vakuutusyhtiön omaan vakuutuskantaan, vakuutusyhtiöiden tai vakuutusyhdistysten vakuutuskannoista muodostettuun yhteiseen tilastoaineistoon taikka yleiseen vakuutettavaa riskiä kuvaavaan luotettavaan tilastoon. Jos riskinarviointi perustuu vakuutusyhtiön omaan vakuutuskantaan, vakuutuskannan tulee olla riittävän laaja luotettavan riskinarvioinnin tekemiseksi.

Riskinarvioinnissa tulee olla tilasto- ja analyysiosa sekä yhteenveto-osa. Riskinarvioinnista tulee ilmetä, miten sukupuoli vaikuttaa kyseessä olevan vakuutettavaan riskiin ja mikä on sukupuolten välinen suhteellinen ero vakuutettavassa riskissä. Riskinarvioinnin yhteenveto-osassa tulee olla tiedot, joiden perusteella voidaan havaita sukupuolen merkitys vakuutusmatemaattisena tekijänä.

6 e §

Jos vakuutusyhtiö käyttää sukupuolta vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa, sen tulee toimittaa Vakuutusvalvontavirastolle 6 d §:ssä tarkoitettu riskinarviointi ennen kyseessä olevien vakuustuotteiden tarjoamista.

Vakuutusyhtiön tulee julkistaa riskinarvioinnin yhteenveto-osa Internet-verkkosivulla ja sen on oltava saatavilla vakuutusyhtiöstä. Vakuutusyhtiön tulee säännöllisesti vähintään viiden vuoden välein tehdä riskinarviointi uudelleen ja toimittaa se Vakuutusvalvontavirastolle sekä julkistaa sen yhteenveto-osa.

6 f §

Vakuutusvalvontaviraston tulee julkistaa, missä vakuutuslajeissa vakuutusyhtiöt käyttävät sukupuolta vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa.

Vakuutusvalvontavirasto voi tarvittaessa antaa määräyksiä 6 d §:ssä tarkoitettussa riskinarvioinnissa esitettävistä tiedoista, niiden esittämistavasta ja toimittamisesta virastolle.

Jos 6 e §:ssä tarkoitettu viiden vuoden määräaika katsotaan liian pitkäksi tai tilanteen voidaan muutoin katsoa vaativan sitä, Vakuutusvalvontavirasto voi velvoittaa vakuutusyhtiötä toimittamaan uuden riskinarvioinnin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2007.

Tätä lakia sovelletaan vakuutus sopimuksiin, jotka tehdään 22 päivänä joulukuuta 2007 tai sen jälkeen.

2.

Laki**vakuutusyhdistyslain 16 luvun muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 31 päivänä joulukuuta 1987 annetun vakuutusyhdistyslain (1250/1987) 16 lukuun
uusi 14—16 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 luku

Erinäisiä säännöksiä

14 §

Sukupuolen käyttäminen vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa ja siihen perustuvat suhteelliset erot vakuutusmaksuissa tai vakuutuksesta saatavissa etuuksissa ovat sallittua vain, jos sukupuoli on vaikuttava tekijä vakuutusmatemaattisten tietojen ja tilastotietojen perusteella tehtävässä riskinarvioinnissa.

Riskinarviointi voi perustua vakuutusyhdistyksen omaan vakuutuskantaan, vakuutusyhtiöiden tai vakuutusyhdistysten vakuutuskannoista muodostettuun yhteiseen tilastointoon taikka yleiseen vakuutettavaa riskiä kuvaavaan luotettavaan tilastoon. Jos riskinarviointi perustuu vakuutusyhdistyksen omaan vakuutuskantaan, vakuutuskannan tulee olla riittävän laaja luotettavan riskinarvioinnin tekemiseksi.

Riskinarvioinnissa tulee olla tilasto- ja analyysiosa sekä yhteenvedo-osa. Riskinarvioinnista tulee ilmetä, miten sukupuoli vaikuttaa vakuutettavaan riskiin ja mikä on sukupuolten välinen suhteellinen ero vakuutettavassa riskissä. Riskinarvioinnin yhteenvedo-osassa tulee olla tiedot, joiden perusteella voidaan havaita sukupuolen merkitys vakuutusmatemaattisena tekijänä.

15 §

Jos vakuutusyhdistys käyttää sukupuolta vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa, sen tulee toimittaa Vakuutusvalvontavirastolle 14 §:ssä tarkoitettu riskinarviointi ennen kyseessä olevien vakuustuotteiden tarjoamista.

Vakuutusyhdistyksen tulee julkistaa riskinarvioinnin yhteenvedo-osa Internet-verkkosivulla ja sen on oltava saatavilla vakuutusyhdistyksestä. Vakuutusyhdistyksen tulee säännöllisesti vähintään viiden vuoden välein tehdä riskinarviointi uudelleen ja toimittaa se Vakuutusvalvontavirastolle sekä julkistaa sen yhteenvedo-osa.

16 §

Vakuutusvalvontaviraston tulee julkistaa, missä vakuutuslajeissa vakuutusyhdistykset käyttävät sukupuolta vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa.

Vakuutusvalvontavirasto voi tarvittaessa antaa määräyksiä 14 §:ssä tarkoitetussa riskinarvioinnissa esitettävistä tiedoista, niiden esittämistavasta ja toimittamisesta virastolle.

Jos 15 §:ssä tarkoitettu viiden vuoden määräaika katsotaan liian pitkäksi tai tilanteen voidaan muutoin katsoa vaativan sitä, Vakuutusvalvontavirasto voi velvoittaa vakuutusyhdistyksen toimittamaan uuden riskinarvioinnin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2007.

Tätä lakia sovelletaan vakuutus sopimuksiin, jotka tehdään 22 päivänä joulukuuta 2007 tai sen jälkeen.

3.

Laki**ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään ulkomaisista vakuutusyhtiöistä 17 päivänä maaliskuuta 1995 annettuun lakiin (398/1995) uusi 63 b—63 d § seuraavasti:

9 luku

**Vakuutusliikkeen Harjoittaminen
Suomessa**

63 b §

*Sukupuolen käyttäminen vakuutuksessa ja
riskinarviointi*

Sukupuolen käyttäminen vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa ja siihen perustuvat suhteelliset erot vakuutusmaksuissa tai vakuutuksesta saatavissa etuuksissa ovat sallittua vain, jos sukupuoli on vaikuttava tekijä vakuutusmatemaattisten tietojen ja tilastotietojen perusteella tehtävässä riskinarvioinnissa.

Riskinarviointi voi perustua ulkomaisen vakuutusyhtiön omaan vakuutuskantaan, ulkomaisten ja suomalaisten vakuutusyhtiöiden tai vakuutusyhdistysten vakuutuskannoista muodostettuun yhteiseen tilastoaineistoon taikka yleiseen vakuutettavaa riskiä kuvaavaan luotettavaan tilastoon. Jos riskinarviointi perustuu ulkomaisen vakuutusyhtiön omaan vakuutuskantaan, vakuutuskannan tulee olla riittävän laaja luotettavan riskinarvioinnin tekemiseksi.

Riskinarvioinnissa tulee olla tilasto- ja analyysiosan sekä yhteenveto-osan. Riskinarvioinnista tulee ilmetä, miten sukupuoli vaikuttaa vakuutettavaan riskiin ja mikä on sukupuolten välinen suhteellinen ero vakuutettavassa riskissä. Riskinarvioinnin yhteenveto-osassa tulee olla tiedot, joiden perusteella voidaan havaita sukupuolen merkitys vakuutusmatemaattisena tekijänä.

63 c §

*Riskinarvioinnin toimittaminen Vakuutus-
valvontavirastolle ja julkistaminen*

Jos ulkomainen vakuutusyhtiö käyttää sukupuolta vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa, sen tulee toimittaa Vakuutusvalvontavirastolle 63 b §:ssä tarkoitettu riskinarviointi ennen kyseessä olevien vakuustuotteiden tarjoamista.

Ulkomaisen vakuutusyhtiön tulee julkistaa riskinarvioinnin yhteenveto-osa Internet-verkkosivulla ja sen on oltava saatavilla vakuutusyhtiöstä. Ulkomaisen vakuutusyhtiön tulee säännöllisesti vähintään viiden vuoden välein tehdä riskinarviointi uudelleen ja toimittaa se Vakuutusvalvontavirastolle sekä julkistaa sen yhteenveto-osa.

63 d §

Vakuutusvalvontaviraston toimivaltuudet

Vakuutusvalvontaviraston tulee julkistaa, missä vakuutuslajeissa ulkomaiset vakuutusyhtiöt käyttävät sukupuolta vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa.

Vakuutusvalvontavirasto voi tarvittaessa antaa määräyksiä 63 b §:ssä tarkoitetussa riskinarvioinnissa esitettävistä tiedoista, niiden esittämistavasta ja toimittamisesta virastolle.

Jos 63 c §:ssä tarkoitettu viiden vuoden määräaika katsotaan liian pitkäksi tai tilanteen voidaan muutoin katsoa vaativan sitä, Vakuutusvalvontavirasto voi velvoittaa ulkomaista vakuutusyhtiötä toimittamaan uuden riskinarvioinnin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2007.

Tätä lakia sovelletaan vakuutus sopimuksiin, jotka tehdään 22 päivänä joulukuuta 2007 tai sen jälkeen.

4.

Laki**työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työeläkevakuutusyhtiöistä 25 päivänä huhtikuuta 1997 annetun lain (354/1997) 1 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1125/2006, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Lain soveltamisala

Työeläkevakuutusyhtiöön ei kuitenkaan sovelleta vakuutusyhtiölain 1 luvun 3, 3 a ja 4 a §:ää, 2 luvun 1 a §:n 2 momenttia, 2 §:n 1, 2 ja 5 momenttia, 2 a §:ää, 4 §:n 1 momentin 3 kohtaa ja 5 §:n 1, 2 ja 4 momenttia, 2 a lukua, 3 luvun 1 §:n 1 momenttia, 1 a, 3, 4 ja 7 §:ää, 7 luvun 1 a §:n 2 momenttia, 2, 3, 3 a ja 5 §:ää, 7 §:n 1, 3 ja 4 momenttia, 10 luvun 2 §:n 1–6 momenttia, 3 §:n 2 ja 4–11 momenttia, 3 a, 3 b, 3 d, 4 d ja 7 §:ää, 11 luvun 1 ja 6–14 §:ää, 12 luvun 1 §:n 2 momenttia ja 4 ja 5 §:ää, 13 lukua, 14 luvun 1 §:n 2 momenttia, 4 §:n 2 momenttia, 4 a, 5 b, 6 ja 7 §:ää, 14 a luvun 7 §:n 4 momenttia ja 8 §:ää, 15 luvun 25 §:n 3 momenttia, 26 ja 27 §:ää ja 34 §:n 2 momenttia, 16 luvun 13 §:n 4 momenttia, 16 a luvun 9 §:n 4 momenttia sekä 10 ja 13–15 §:ää, 16 b luvun 4 §:n 3 momenttia eikä 18 luvun 9 §:n 2 momenttia.

Ehdotus

1 §

Lain soveltamisala

Työeläkevakuutusyhtiöön ei kuitenkaan sovelleta vakuutusyhtiölain 1 luvun 3, 3 a ja 4 a §:ää, 2 luvun 1 a §:n 2 momenttia, 2 §:n 1, 2 ja 5 momenttia, 2 a §:ää, 4 §:n 1 momentin 3 kohtaa ja 5 §:n 1, 2 ja 4 momenttia, 2 a lukua, 3 luvun 1 §:n 1 momenttia, 1 a, 3, 4 ja 7 §:ää, 7 luvun 1 a §:n 2 momenttia, 2, 3, 3 a ja 5 §:ää, 7 §:n 1, 3 ja 4 momenttia, 10 luvun 2 §:n 1–6 momenttia, 3 §:n 2 ja 4–11 momenttia, 3 a, 3 b, 3 d, 4 d ja 7 §:ää, 11 luvun 1 ja 6–14 §:ää, 12 luvun 1 §:n 2 momenttia ja 4 ja 5 §:ää, 13 lukua, 14 luvun 1 §:n 2 momenttia, 4 §:n 2 momenttia, 4 a, 5 b, 6 ja 7 §:ää, 14 a luvun 7 §:n 4 momenttia ja 8 §:ää, 15 luvun 25 §:n 3 momenttia, 26 ja 27 §:ää ja 34 §:n 2 momenttia, 16 luvun 13 §:n 4 momenttia, 16 a luvun 9 §:n 4 momenttia sekä 10 ja 13–15 §:ää, 16 b luvun 4 §:n 3 momenttia eikä 18 luvun 6 d–6 f §:ää ja 9 §:n 2 momenttia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
 2007.